

першокласних університетів світового рівня. Щоб реалізувати ці напрями інноваційного розвитку, необхідно: модернізувати матеріально-технічну базу виробництва, здійснити прогресивну структурну перебудову національної економіки, створити потужну систему фінансування інноваційної діяльності.

УДК 339.187.6

Березовська О.Р.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ БАГАТОАСПЕКТНОЇ
СУТНОСТІ ЛІЗИНГУ**

Berezovska O.R.

**BASIC GOING IS NEAR DETERMINATION OF MULTIDIMENSIONAL
ESSENCE OF LEASING**

У даний час поняття «лізинг» у зарубіжній і українській практиці трактується досить широко. На це впливають особливості економічних систем різних країн, відмінності законодавчої бази, податкової системи, систем звітності й обліку. Складність відносин, що має місце у лізингу, обумовлює існування декількох точок зору на його економічний зміст і природу [1].

Як вдало відмічає дослідник Н.М. Внукова, «кожна з теорій ставить за основу лише один аспект лізингу: або звичайні відносини виробника і користувача, або обсяг прав і обов'язків користувача, що практично наближається до обсягу прав і обов'язків власника. Бажання визначити юридичну природу лізингу за допомогою відомих інститутів призводить до того, що якась частина відносин його учасників залишається за межами цього інституту: чи це оренда, чи продаж в розстрочку, позика чи доручення. Положення цих договорів частково застосовуються у відносинах між учасниками лізингу, але «не працюють», наприклад, при виникненні суперечок між виробником і користувачем»[2, с.43].

У більшості випадків під лізингом розуміють довгострокову оренду або договір оренди основних засобів (машин, устаткування), які придбані орендодавцем для орендаря з метою їх виробничого використання при збереженні права власності на них за орендодавцем на весь термін договору. Тобто лізинг є особливою формою довгострокової оренди, коли одержувачі використовують основні фонди, а лізингові компанії залишаються їх власником, у цьому й полягає базовий принцип лізингу [3].

Однак, в той же час, є такі науковці, які чітко показують подібність лізингу до інвестиційних чи (та) кредитних процесів. Зокрема, О.В. Старцев приходить до висновку про те, що, «з одного боку, лізинг за своїм змістом відповідає кредитній операції, тому що власник коштів вкладає їх в основний капітал на зворотній основі, а потім отримує їх у встановлений строк назад, маючи за це комісійні. З іншого боку, лізинг дуже подібний до інвестицій,

оскільки позикодавець і позичальник проводять операції із капіталом не в грошовій формі, а у вигляді техніки, устаткування, обладнання тощо» [4, с. 72].

В українському законодавстві, підходи до визначення сутності лізингу також розділяються.

У статті 1 «Визначення лізингу» Закону України «Про лізинг», який був прийнятий у грудні 1997 р., знаходимо таке визначення лізингу: «Лізинг – це підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і яка полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначний строк лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з лізингоодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингоотримувачем періодичних лізингових платежів» [5].

Однак застосування терміну «підприємницька діяльність» одразу ж обмежує коло можливих лізингодавців. Оскільки підприємницькою діяльністю мають право займатися підприємницькі структури та фізичні особи - підприємці, то автоматично виключаються різні державні бюджетні установи та організації. Наприклад такі як заклади соціально-культурного призначення (науки, освіти, культури тощо). Тому вищезазначений підхід можна вважати необ'єктивним.

Можливо із зазначених міркувань, можливо і інших, але в даний Закон були внесені зміни.

Так у Законі України від 11 грудня 2003 р. №1381-IV «Про внесення змін до Закону України «Про лізинг» у статті 1 «Визначення фінансового лізингу» Закону України «Про фінансовий лізинг» читаємо наступне визначення: «Фінансовий лізинг (далі – лізинг) – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу» [6, ст. 231]. Тобто отримуємо нове визначення – фінансовий лізинг.

Підсумовуючи вищеподані визначення, найбільш влучним можна вважати характеристику лізингу, подану Т.В.Куліш, про те, що «лізинг має трійну економічну основу і зберігає в собі одночасно якості кредитної угоди, інвестиційної і орендної діяльності. Вони тісно сполучаються і взаємопроникають один в одного, утворюючи в сукупності нову організаційно – правову форму бізнесу. Звідси лізинг – це сукупність економіко-правових відносин, які виникають із придбанням у власність майна та передачею його у тимчасове володіння і користування на визначений термін і за визначену плату» [7, с.234].

Література:

1. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні // Фінанси України. – 2005. – № 7. – С. 106-113.
2. Внукова Н. Мир лизинга / Н. Внукова, О. Ольховиков - Х.: Основа, 1994. - 223с.
3. Применение оценки в лизинге оборудования [Електронний ресурс]: <http://www.cfin.ru/appraisal/other/leasing.shtml> .

4. Старцев О.В. Розвиток лізингових операцій в Україні //Фінанси України. – 1998. - №6. – С. 70 -74.
5. Про лізинг: Закон України //Відомості Верховної Ради України. - 1998. - №9-10, ст. 67, 68.
6. Про фінансовий лізинг: Закон України //Відомості Верховної Ради України. - 2004. - №15.
7. Куліш Т.В. Розвиток лізингу в Україні / Т.В. Куліш // Вісник харк.нац.тех.ун-ту сільського господарства: Економічні науки. Вип.54 – Харків: ХНТУСГ, 2007р. – С. 233 - 239.

УДК 658

Бухта В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ТА РИЗИКИ БУДІВНИЦТВА

V. Bukhta

ECONOMIC ROLE AND RISKS OF CONSTRUCTION

Інвестиції визнаються головною рушійною силою розвитку окремого бізнесу та економіки загалом. Оскільки інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація необоротних активів, то саме будівництво забезпечує ефективність інвестиційної діяльності через реалізацію капітальних інвестицій. Так, поліпшення соціально-економічної ситуації в державі відображається, насамперед, на результатах діяльності забудовників через зростання капіталовкладень.

Головним економічним завданням інвестора є ефективне використання ресурсів з метою створення додаткової ринкової вартості, здатної компенсувати понесені витрати і забезпечити достатній рівень доходу. Поряд з тим, підприємницька діяльність пов'язана із ризиками, які зумовлюють зменшення чи, навіть, втрату інвестованого капіталу.

У будівництві як діяльності, що передбачає акумуляцію та спрямування інвестицій у відтворення та розширення основних фондів ризику, окрім притаманних підприємницькій діяльності, визначаються особливостями будівництва – тривалістю та комплексністю процесу виробництва, значною кількістю учасників (генпідрядних та субпідрядних організацій), нерухомістю продукції, залежністю від кліматичних умов, розосередженістю, безцеховістю, територіальною розпорошеністю об'єктів, рухомістю структурних підрозділів, будівельної техніки і власне будівельних підприємств .

Ризики будівельних підприємств відобразимо у табл. 1.